

Nazwa przedmiotu: Improwizacja fortepianowa w metodzie Dalcroze'a		Rok akademicki
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot: Wydział Dyrygentury i Wokalistyki Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Rytmiki		2020/2021
Nazwa kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej		
Forma studiów: stacjonarne I st	Profil kształcenia: ogólnoakademicki (A)	Status przedmiotu: obieralny
Specjalność: Rytmika		Rok I-III / semestr I-VI
Język przedmiotu: polski	Forma zajęć: wykład	Wymiar zajęć: 180 godzin
Koordinator przedmiotu	Kierownik Katedry Rytmiki i Improwizacji Fortepianowej Prowadzący przedmiot: prof. Szabolcs Eszteni, dr Agnieszka Widlarz, wykł. Wojciech Kaleta, wykł. Małgorzata Bisińska-Pawińska, as. Marta Bogusławska	
Cele przedmiotu	Kształtowanie i doskonalenie umiejętności improwizatorskich; rozwijanie twórczych i odtwórczych dyspozycji w grze fortepianowej (m.in. szybkość i wielotorowość myślenia, oryginalność i wyobraźnia twórcza); doskonalenie środków wykonawczych (literatura muzyczna od baroku do kierunków współczesnych); rozwijanie pamięci muzycznej; przygotowanie do wykorzystania nabytej wiedzy i umiejętności w aranżacji muzycznej.	
Wymagania wstępne	Posiadanie umiejętności czytania nut w kluczu wiolinowym i basowym; posiadanie słuchu muzycznego; granie na fortepianie w zakresie umiejętności pozwalającej na swobodne improwizowanie; posiadanie elementarnej umiejętności improwizacji fortepianowej; umiejętność zaaranżowania prostych melodii na fortepianie; umiejętność stosowania w praktyce zasad teorii muzyki, szczególnie w zakresie harmonii; posiadanie elementarnej umiejętności transpozycji; umiejętność korzystania z literatury specjalistycznej	

Kod efektu	PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	Przypisanie do efektów specjalnościowych (kierunkowych)
------------	--	---

w zakresie WIEDZY (W)		
1	Zna podstawowy repertuar związany ze specjalnością rytmika.	W1
2	Zna w stopniu podstawowym problematykę budowy fortepianu.	W5

w zakresie UMIEJĘTNOŚCI (U)		
3	Tworzy własne koncepcje artystyczne w zakresie improwizacji fortepianowej w metodzie Dalcroze'a i dysponuje umiejętnościami muzycznymi niezbędnymi do ich wyrażenia.	U1
4	Zna i wykonuje reprezentatywny repertuar związany ze specjalnością rytmika.	U2
5	Opanował efektywne techniki ćwiczenia na fortepianie w zakresie pozwalającym na samodzielną pracę w zakresie improwizacji fortepianowej.	U5

w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH (K)		
6	Doskonali swój muzyczny warsztat wykonawczy i pogłębia wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie improwizacji fortepianowej.	K1
7	Zajmuje krytyczne stanowisko w odniesieniu do własnych produkcji artystycznych w zakresie improwizacji fortepianowej oraz do produkcji artystycznych innych osób.	K4

--	--	--

TREŚCI PROGRAMOWE		Liczba godzin
Semestr I	<ol style="list-style-type: none"> 1. Melodia ludowa w transpozycji sekundowej i tercjowej - śpiew z jednoczesnym akompaniamentem – aranżacja łatwych melodii ludowych 2. Aranżacja piosenki dziecięcej – komponowanie akompaniamentu do znanych piosenek, z uwzględnieniem dziecięcych instrumentów perkusyjnych. 3. Modelowanie interwałowe - improwizacja w „stylach” i technikach XX wieku do podanego modelu i w określonym charakterze - aperiodyczne, kontrastowe, z zastosowaniem techniki wibracyjnej – sonoryzm, punktualizm 4. Improwizacja w stylu klasycznym – redukcja i wzbogacanie tekstu nutowego; tematem muzycznym może być klasyczna miniatura fortepianowa, własna kompozycja utrzymana w stylu, ćwiczenia ośmiotaktowe Czernego itp. 5. Gra a’vista na 2 ręce oraz improwizowanie partii głosu solowego do danych przebiegów funkcyjnych realizowanych przez lewą rękę. 6. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – granie trójdźwięków i czterodźwięków ze zmianą przewrotów i pozycji w tym również w podanym rytmie i metrum. 	30
Semestr II	<ol style="list-style-type: none"> 7. Melodia ludowa w transpozycji sekundowej i tercjowej - śpiew z jednoczesnym akompaniamentem - tworzenie akompaniamentów do tańców regionalnych takich jak Koziorajka, Konik kurpiowski, Wiwat wielkopolski, Krzyżyk- kurpiowski, Grozik, Moja Maryneczka, Marynia, Lasowiak, Czyżyk, Miotlarz, Kaczok, Gąsior, Nenka, Szewc, Klepany, Polka trambłanka, Trojak itp 8. Fortepianowe opracowanie piosenek dziecięcych – kompozycje (na głos z fortepianem) do wybranych tekstów. Umiejętność tworzenia rozbudowanego oraz uproszczonego akompaniamentu. Umiejętność wykonania opracowanej piosenki ze śpiewem bez patrzenia na klawiaturę fortepianu. 9. Modelowanie interwałowe - improwizacja w „stylach” i technikach XX wieku do podanego modelu i w określonym charakterze - periodyczne, metroritmiczne ze szczególnym uwzględnieniem folkloryzmu lub neoklasycyzmu 10. Improwizacja w stylu klasycznym - opracowania wariacyjne tematu w oparciu o tekst nutowy w szczególności w podanym przez nauczyciela, lub samodzielnie wybranym metrum i rytmie. 11. Gra a’vista na 4 ręce oraz improwizowanie partii głosu solowego do danych przebiegów funkcyjnych realizowanych przez lewą rękę. 12. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – granie trójdźwięków i czterodźwięków w transpozycji chromatycznej i o każdy interwał w tym również w podanym rytmie i metrum. 	30
Semestr III	<ol style="list-style-type: none"> 13. Aranżacja tańców – Polka i Krakowiak 14. Aranżacja podanej piosenki na zespół dziecięcych instrumentów perkusyjnych 	

Semestr IV	<p>15. Improwizacja polifonizująca w stylu barokowym w tonacji wylosowanej do 4 znaków przykluczowych np.: preludium, według podanej figuracji i metrum</p> <p>16. Standardy jazzowe – prosta aranżacja na bazie podanych oznaczeń funkcyjnych</p> <p>17. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zbroczeń modulacyjnych w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych - krótka etiuda</p> <p>18. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – kadencja mała w układzie skupionym we wszystkich przewrotach i pozycjach w 12 majorowych i minorowych tonacjach grana na zasadzie tematu rytmicznego lub łańcucha realizacji (metrum 2/4, 3/4, 4/4,)</p>	30
Semestr V	<p>19. Aranżacja tańców - Marsz i Walczyk</p> <p>20. Aranżacja podanej piosenki – w transpozycji sekundowej lub tercjowej</p> <p>21. Improwizacja polifonizująca w stylu barokowym w tonacji wylosowanej do 4 znaków z zastosowaniem swobodnej imitacji, z ozdobnikami</p> <p>22. Standardy jazzowe – aranżacja na bazie podanych oznaczeń funkcyjnych w różnych stylach i formach jazzowych</p> <p>23. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zbroczeń modulacyjnych w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych w formie ABA'</p> <p>24. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – kadencja wielka doskonała w układzie skupionym we wszystkich przewrotach i pozycjach w 12 majorowych i minorowych tonacjach grana na zasadzie tematu rytmicznego z uzupełnieniem ćwierćnutowym (metrum 3/4, 4/4, 5/4)</p>	30
Semestr VI	<p>25. Aranżacja tańców – Kujawiak</p> <p>26. Bas cyfrowany – aranżacja miniatur w stylu barokowym na śpiew z towarzyszeniem fortepianu</p> <p>27. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zbroczeń modulacyjnych w formie rondo w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych</p> <p>28. Improwizacja w stylu neoklasycznym w podanym charakterze lub ilustracyjnym/programowym tytule</p> <p>29. Aranżacja piosenek na głos i zespół dowolnych instrumentów dostosowana do możliwości wykonawczych uczniów szkoły muzycznej I stopnia</p> <p>30. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – podstawowe progresje niemodulujące grana na zasadzie tematu rytmicznego z uzupełnieniem ósemkowym (metrum 2/4, 3/4, 4/4, 5/4)</p>	30
Semestr VI	<p>31. Aranżacja tańców – Oberek</p> <p>32. Bas cyfrowany – aranżacja miniatur w stylu barokowym na instrument solowy z towarzyszeniem fortepianu</p> <p>33. Improwizacja w stylu klasycznym z zastosowaniem rotacji i figuracji, ze zmianami gęstości współbrzmień i zmianami pozycji akordów figurowanych, z uwzględnieniem progresji i zbroczeń modulacyjnych w formie dowolnej z wyeksponowaniem swoich umiejętności pianistycznych w wylosowanej tonacji do 7 znaków przykluczowych</p> <p>34. Improwizacja w stylu neoklasycznym w podanym charakterze i formie lub ilustracyjnym/programowym tytule</p> <p>35. Kompozycje - miniatury na zespół dowolnych instrumentów dostosowane do możliwości wykonawczych uczniów szkoły muzycznej I stopnia</p> <p>36. Ćwiczenia orientacji na klawiaturze – modulacje</p>	30
UWAGI: Rozkład godzin jest potrzebnych na realizację konkretnych zagadnień /tematów bardzo zindywidualizowany, zależy od potrzeb i możliwości każdego studenta.		180

Metody kształcenia

1. Wykład problemowy
2. Wykład z prezentacją praktyczną
3. Praca z tekstem nutowym
4. Praca indywidualna, rozwiązywanie zadań
5. „Burza mózgów”

Weryfikacja efektów uczenia się

Metody weryfikacji	Nr efektu ¹
1. Kolokwium - Ocena wykonania zadań zawartych w programie przewidzianym na zadany semestr	1-36
2. Egzamin – Ocena wykonania zadań zawartych w programie przewidzianym na dany semestr	1-36

Korelacja efektów uczenia się z treściami i metodami kształcenia oraz metodami ich weryfikacji²

Nr efektu uczenia się	Treści kształcenia	Metody kształcenia	Metody weryfikacji
1	1-36	1-5	1,2
2	1-36	1-5	1,2
3	1-36	1-5	1,2
4	1-36	1-5	1,2
5	1-36	1-5	1,2
6	1-36	1-5	1,2
7	1-36	1-5	1,2

Warunki zaliczenia

Obecność na zajęciach, realizacja pełnego programu przewidzianego na dany semestr.

Uczestnictwo w audycji improwizacji fortepianowej oraz w innych imprezach/koncertach organizowanych przez Katedrę w środowisku UMFC oraz poza nim, w tym również oparte na działaniach zespołowych (improwizacja na dwa fortepiany).

Literatura podstawowa

¹ odnosimy się do uprzednio sformułowanych przez nas efektów uczenia się

² należy podać numer efektu uczenia się, numery odpowiednich zakresów treści kształcenia oraz przyporządkować im metody kształcenia i weryfikacji (podać numery)

M. Wieman „A czy wy tak potraficie”, U. Smoczyńska-Nachtman „Kalendarz muzyczny w przedszkolu”
 J. Wasowski „Piosenki dla dzieci”
 Wybrane przez pedagoga zbiory miniatur fortepianowych np. „Czytanki muzyczne”, „dawne tańce i melodie”
 Wybrane fragmenty sonat na skrzypce solo z akompaniamentem (Corelli, Torelli, Vivaldi)
 Wybrane sonaty klasyczne
 Wybrane standardy jazzowe w opracowaniach fortepianowych oraz bez opracowań (realizacja zapisu funkcyjnego)

Literatura uzupełniająca

B. Reichel, „O improwizacji w metodzie Dalcroze'a” w: Materiały Informacyjno-Dyskusyjne COPSA, Warszawa 1975.

Kalkulacja nakładu pracy studenta potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się (w godz.)

Zajęcia dydaktyczne – godziny kontaktowe	180
Przygotowywanie się do zajęć	180
Praca z literaturą	100
Konsultacje	-
Przygotowywanie się do prezentacji/koncertu	30
Przygotowywanie się do egzaminu, zaliczenia	60
Inne	-
Łączny nakład pracy studenta w godz.	550
Liczba punktów ECT	22

Rok	I		II		III	
Semestr	I	II	III	IV	V	VI
Punkty ECTS	3	3	3	4	4	5
Liczba godzin w tygodniu	2	2	2	2	2	2
Rodzaj zaliczenia	kolokwium	egzamin	kolokwium	egzamin	zaliczenie	egzamin

Możliwości kariery zawodowej

Po ukończeniu cyklu nauczania student jest przygotowany w zakresie improwizacji fortepianowej do pracy w szkole muzycznej I stopnia oraz do podjęcia studiów II stopnia.

Data	Kto modyfikował	Czego dotyczy modyfikacja
7.12.2019	Dr Agnieszka Widlarz	Aktualizacja
10.10.2020	Dr hab. Magdalena Stępień	j.w.

SPOSOBY REALIZACJI I WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ ZOSTAŁY DOSTOSOWANE DO SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ WEWNĘTRZNYMI AKTAMI PRAWNYMI UCZELNI